

Surrande SamZoner

Martin Andersson, Löderups Växt AB, berättar om sin multifunktionella kantzon som ingår i SamZon-projektet.

Ett annat exempel på multifunktionell kantzon finns på Hushållningssällskapets försöksgård Sandbygård, med bland annat solros och hampa i remsor. Detta år hade grödorna svårt att klara sig på grund av torkan.

I det EU-finansierade samarbetsprojektet SamZon odlas remsor som ska både skydda miljön och främja djur- och insektslivet.

Av Elin Laxmar

I projektet SamZon ingår totalt 20 olika artblandningar, på 20 gårdar och totalt 70 testplatser. Kunskap och erfarenheter kommer att dokumenteras under två år för att i förlängningen kunna utvecklas till ett färdigt koncept för odling och skötsel av multifunktionella skyddszoner. Totalt har 28 funktioner identifierats. Däribland vill man förhindra näringsämnen, växtskyddsmedel, jordpartiklar och smittor att röra sig från fält och ut i omgivande miljöer samt även skydda huvudgrödan från påverkan av exempelvis vägsalt.

PLATSANPASSAT

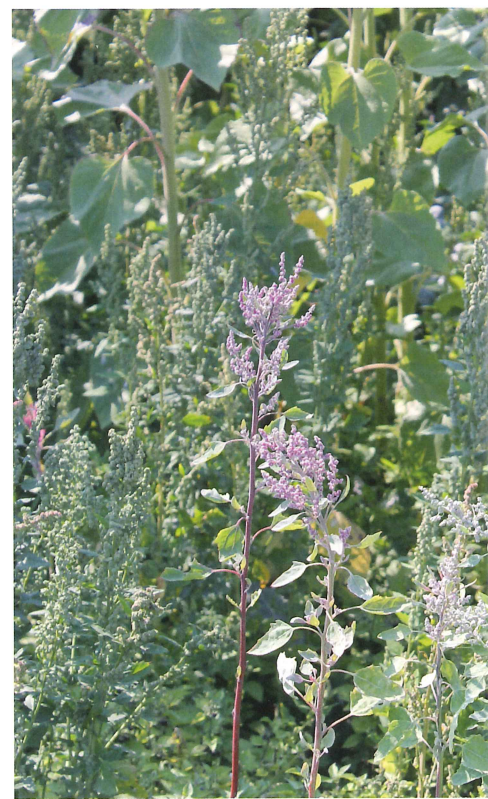
Förutom att skydda kan kantzonen också främja pollinerare, naturliga fiender, fåglar och vilt både genom att utgöra olika typer av skydd, boplatser

och foder. De kan även användas som körvägar i fält eller som så kallade "beträror" för allmänhetens utomhusaktiviteter.

"Vår ambition är att erbjuda lantbrukare platsanpassade blandningar där både eget intresse och miljön runt och på gården får avgöra vad som odlas. Vi arbetar också för att det ska bli ett enkelt system som ska passa in i regelverket och ambitionen är också att det finns ekonomiskt stöd för att anlägga sådana", berättar Helena Elmquist som är projektledare för projektet.

ZON MED VARIATION

Vi befinner oss en bit ifrån kusten på Österlen och besöker Löderups Södergårds multifunktionella skyddszon som ingår i SamZons-projektet. Det är mitten av augusti och ännu surrar

Quinoan fick hård konkurrens av målla, något som hade kunnat avhjälpas om de hade fått putsa grödan innan 30 juni.

humlorna i de blommande, runt två meter höga solrosorna. Just solrosorna har fått mycket uppmärksamhet.

"Jag har fått många kommentarer av grannarna. De tycker att det är fantastiskt och blir ofta imponerade när de får reda på att skyddszonen inte ska skördas utan stå som skydd och bli foder åt fåglar och vilt", säger Martin Andersson, Löderup Växt AB.

I närheten av skyddszonen har han behållit en tiometers kantzon, som han valt att putsa i mitten, för att få höjdvariation. Han tycker att putsningsförbudet av trädor, vilket ska skydda fågellivet, är ett problem.

"Det gör egentligen mer nytta att putsa ett drag i mitten, på så sätt kan fågelungarna gå ut dit och torka upp. Putsas den remsan regelbundet så lägger inte fåglarna sina ägg där.

HÖGT TRYCK

Martin Anderssons kantzon är 40 meter bred och cirka 100 meter lång. Den består av fyra remsor i olika höjd, färg och artblandningar och skiljer

potatisfältet från en bäck och en väg. I den första remsan, närmst vägen, såddes getärt i renbestånd. Den hade svårt att klara sig detta torra år. Nästa remsa innehåller korn, vete, solros, honungsört och bovete, en så kallad fågelblandning. Närmst potatisfältet skulle det vuxit quinoa, men den har också haft svårt att klara sig på grund av högt ogrästryck, främst av mållor. Något som däremot vuxit är remsan med solros. Remsorna fick 60 kg kväve när de såddes några dagar innan 15 juni.

KONSUMENTFÖRTROENDE

Generellt när det gäller att utforma miljöer för olika arter brukar det sägas att trivs raphönan, så trivs allt. Martin Andersson har sett raphöns- och fasan-kullar och ett rikt insektsliv i trädan.

"Under säsongen har här också varit extremt mycket nyckelpigor och den utspridda blomningen gör att vi fortfarande hittar pollinerare.", säger Martin och fortsätter:

"Att hålla på med jordbruk är något vi ska vara stolta över och vara ödmjuka

över att få förvalta och driva vidare arvet från våra förfäder. Att kunna visa både kunder, grannar och beslutande organ att engagemang för naturen ger skillnad är oerhört tillfredställande. Kan dessa goda exempel få konsumenternas förtroende att välja svenska produkter före andra, då har vi lyckats!" ■

SamZon-projektet

- Projektet är ett unikt samarbete mellan Odling i Balans, HIR Skåne, Växtråd, Hushållningssällskapet, Yara, WWF, Lantmännen, Svenskt Växtskydd och SLU.
- Målet är att skapa ett färdigt koncept som kan användas för multifunktionella skyddszoner som ska både skydda och främja miljön i odlingslandskapet.
- Skyddszoner har under året testats på flera pilotgårdar och ska utvärderas den kommande tiden
- Vill du veta mer?
www.odlingibalans.com/projekt/samzon